

Ключевые слова: хозяйственный механизм, эффективность, производственная деятельность, хозяйственная деятельность.

Levchenko O.P., Ryaba L.W.

STATE REGULATION EXCHANGE MARKET IN UKRAINE

The article analyzes the economic mechanism of increasing the efficiency of production of the company, given the concept and nature of the economic mechanism and methodology for evaluation of its effectiveness.

Keywords: economic mechanism, efficiency, production activities, economic activity.

Бойчук Н.Я.

ст. викладач ФММ НТУУ «КПІ»

Шевчук О.А.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

У даній статті розглянуто фінансовий стан та його роль у ефективності господарської діяльності підприємства, особливості підходів до прогнозування фінансового стану підприємства.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства, аналіз фінансового стану, методи фінансового аналізу, прибутковість, ліквідність, рентабельність.

Вступ. У сучасних економічних умовах діяльність кожного підприємства, організації являється предметом уваги широкого кола учасників ринкових відносин, які зацікавлені в результатах його функціонування. На основі доступної їм звітно-облікової інформації вказані особи намагаються оцінити фінансове положення підприємства. Основним інструментом для цього слугує економічний аналіз, за допомогою якого можна об'єктивно оцінити внутрішні і зовнішні відносини об'єкта, охарактеризувати його платоспроможність, ефективність і прибутковість діяльності, перспективи розвитку, а потім по його результатам прийняти обґрунтовані рішення.

Економічний аналіз являє собою процес, побудований на вивченні даних про фінансовий стан підприємства і результатах його діяльності в минулому з метою оцінки майбутніх умов і результатів діяльності. Таким чином, головною метою економічного аналізу є зниження неминучої невідомості, пов'язаної з прийняттям економічних рішень, орієнтованих на майбутнє.

Аналіз фінансового стану підприємства є важливим розділом економічного аналізу. Основними завданням проведення фінансового аналізу є оцінка результатів господарської діяльності за попередній та поточний періоди, виявлення факторів, які позитивно чи негативно впливають на кінцеві показники роботи підприємства.

Питання оцінки фінансового стану підприємств розглядалися у працях зарубіжних науковців і практиків, зокрема: М.І.Баканова, І.Т.Балабанова, О.М.Волкової, А.І.Ковальова, В.В.Ковальова, М.Н.Крейніної, Е.А.Маркар'яна, Д.С.Молякова, В.П.Привалова, В.М.Родіонової, Н.О.Русак, В.А.Русак, Р.С.Сайфуліна, Г.В.Савицької, М.О.Федотової, А.Д.Шеремета; Л.Бернстайна, А.Гропелі, Т.Карлін, Б.Коласс, Е.Нікбахта, Е.Хелферта та ін.

Постановка завдання. Проведення аналізу фінансового стану підприємств необхідно для отримання інформативного матеріалу, який дасть змогу оцінити об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, його прибутку та збитку, зміни в структурі активів і пасивів, у розрахунках з дебіторами і кредиторами. Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад оцінки фінансового стану вітчизняних підприємств внесли вчені-економісти: О.І.Барановський, А.І.Даниленко, І.В.Зятковський, В.М.Івахненко, Л.А.Лахтіонова, О.Г.Мендрул, В.О.Мец, О.В.Павловська, В.В.Сопко, В.М.Суторміна, О.О.Терещенко, Т.Є.Унковська, М.Г.Чумаченко, А.В.Чупіс та ін. Аналіз останніх праць, присвячених проблемам діяльності підприємств свідчить, що проведення аналізу фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств.

Тому метою даної статті є аналіз економічної сутності фінансового стану підприємств та дослідження сучасних методів проведення даного аналізу на підприємствах України.

Результати дослідження. За умов переходу економіки України до ринкових відносин, суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності, значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки їхньої ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств за виникнення різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств.

Систематичний аналіз фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідний ще й тому, що дохідність будь-якого підприємства, розмір його прибутку багато в чому залежать від його платоспроможності. Ураховують фінансовий стан підприємства і банки, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію відсоткових ставок.

Фінансовий стан підприємства - це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [1].

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. Передусім на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперервний випуск і реалізація високоякісної продукції.

Як правило, що вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, то вища прибутковість підприємства, що позитивно впливає на його фінансовий стан.

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства [2].

Метою оцінки фінансового стану підприємства є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

Фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статичі за певний період, так і в динаміці - за ряд періодів, дасть змогу визначити «больові точки» у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення.

Основними завданнями аналізу фінансового стану є:

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ділової активності підприємства та його становища на ринку цінних паперів;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів [3].

Оцінка фінансового стану підприємства має здійснюватись шляхом обчислення системи економічних показників, які характеризують фінансово-господарське становище суб'єктів господарювання, основними з яких є: показники прибутковості, показники оцінки майнового стану, показники

ліквідності та платоспроможності, показники фінансової стійкості та стабільності, показники рентабельності.

Прибутковість - це окупність вкладених витрат і використаного майна, кінцевий результат діяльності підприємства, що характеризується сумою отриманого прибутку на одиницю відповідних складових процесу виробництва або сукупних витрат підприємства.

Одним з найважливіших показників фінансового стану підприємства є ліквідність, сутність якої полягає в можливості підприємства в будь-який момент розрахуватися за своїми зобов'язаннями (пасивами) за допомогою майна (активів), яке є на балансі. Аналіз ліквідності доповнюється аналізом платоспроможності, яка характеризує спроможність підприємства своєчасно й повністю виконати свої платіжні зобов'язання, які впливають із кредитних та інших операцій грошового характеру, що мають певні терміни сплати.

Ліквідність – термін, який характеризує здатність окремих видів майнових цінностей швидко і без значних втрат своєї вартості перетворюватися у грошові кошти.

Аналіз ліквідності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких основних показників (коефіцієнтів): коефіцієнта покриття, коефіцієнта швидкої ліквідності, коефіцієнта абсолютної ліквідності, коефіцієнта співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості, чистого оборотного капіталу.

Коефіцієнт покриття розраховується як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства та показує достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань.

Коефіцієнт покриття показує, скільки грошових одиниць оборотних засобів припадає на кожен грошову одиницю короткострокових зобов'язань.

Критичне значення коефіцієнту покриття дорівнює 1, значення коефіцієнту покриття у межах 1 - 1,5 свідчить про те, що підприємство своєчасно ліквідує борги.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується як відношення найбільш ліквідних оборотних засобів (грошових засобів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості) до поточних зобов'язань підприємства. Він відображає платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності обчислюється як відношення грошових засобів та їхніх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно бути у межах від 0,2 до 0,35.

Зниження значення ліквідності найчастіше говорить про загальне погіршення ситуації з забезпеченістю оборотними коштами і про необхідність серйозних заходів для керування ними.

Динаміка показників ліквідності говорить про незначне зниження загальної ліквідності при різкому падінні коефіцієнта швидкої ліквідності. Це свідчить про ріст низьколіквідних елементів (запасів) у структурі поточних активів. Усе це говорить про ріст ризикованості діяльності компанії з погляду неповернення боргів і зниження реального рівня платоспроможності. Крім того, необхідно проаналізувати ступінь ліквідності дебіторської заборгованості і запасів, щоб одержати більш реальну картину.

Збільшення власних оборотних коштів може говорити про ріст ліквідності компанії.

Аналіз фінансової стійкості підприємства має на меті аналіз фінансової стабільності та незалежності в напрямку відповідності джерел коштів для формування запасів і затрат. Отже, фінансова стійкість - це такий стан підприємства, коли обсяг його майна (активів) достатній для погашення зобов'язань, тобто підприємство платоспроможне. Визначається фінансова стійкість відношенням вартості матеріальних оборотних активів (запасів та витрат) до величини власних та позикових джерел коштів для їх формування.

Рентабельність – це відносний показник інтенсивності виробництва, який характеризує рівень прибутковості (окупності) відповідних складових процесу виробництва або сукупних витрат підприємства.

Рентабельність активів підприємства має бути якомога більшою, оскільки саме активи є джерелом одержання прибутку підприємством. Низький рівень коефіцієнта вказує на неефективність використання активів і необхідність внесення змін у фінансову політику підприємства.

В економічно розвинутих країнах усе більше поширення одержує використання формалізованих моделей управління фінансами. Ступінь формалізації знаходиться в прямій залежності від розмірів підприємства: чим крупніше фірма, тим у більшому ступені її керівництво може і повинне використовувати формалізовані підходи у фінансовій політиці. У західній науковій літературі відзначається, що близько 50% великих фірм і близько 18% дрібних і середніх фірм воліє орієнтуватися на формалізовані кількісні методи в управлінні фінансовими ресурсами й аналізі фінансового стану підприємства.

Вихідним пунктом кожного з методів є визнання факту деякої наступності (чи визначеної стійкості) змін показників фінансово-господарської діяльності від одного звітного періоду до іншого. Тому, у загальному випадку, перспективний аналіз фінансового стану підприємства являє собою вивчення його фінансово-господарської діяльності з метою визначення фінансового стану цього підприємства в майбутньому [4].

Перелік прогнозованих показників може відчутно варіювати. Цей набір величин можна прийняти як перший критерій для класифікації методів. Методи прогнозування можна розділити на:

1. Методи, у яких прогнозується один чи кілька окремих показників, що представляють найбільший інтерес і значимість для аналітика, наприклад, виручка від продажів, прибуток, собівартість продукції і т.д.

2. Методи, у яких будуються прогностні форми звітності цілком у типовій чи укрупненій номенклатурі статей.

На підставі аналізу даних минулих періодів прогнозується кожна стаття (укрупнена стаття) балансу і звіт про фінансові результати. Величезна перевага методів цієї групи полягає в тому, що отримана звітність дозволяє всебічно проаналізувати фінансовий стан підприємства. Аналітик одержує максимум інформації, що він може використовувати для різних цілей, наприклад, для визначення припустимих темпів нарощування виробничої діяльності, для обчислення необхідного обсягу додаткових фінансових ресурсів із зовнішніх джерел, розрахунку будь-яких фінансових коефіцієнтів і т.д.

Методи прогнозування звітності, у свою чергу, поділяються на методи, у яких кожна стаття прогнозується окремо, виходячи з її індивідуальної динаміки, і методи, що враховують існуючий взаємозв'язок між окремими статтями як у межах однієї форми звітності, так і з різних форм. Різні рядки звітності повинні змінюватися в динаміці узгоджено, тому що вони характеризують ту саму економічну систему [5].

Основними критеріями при оцінці ефективності моделі, використовуваної в прогнозуванні, служать точність прогнозу і повнота представлення майбутнього фінансового стану підприємства. З погляду повноти, безумовно найкращими є методи, що дозволяють побудувати прогностні форми звітності. У цьому випадку майбутній стан підприємства можна проаналізувати не менш детально, ніж його дійсне положення. Точність чи помилка прогнозу - це різниця між прогностним і фактичним значеннями.

Висновки. Аналізуючи фінансовий стан підприємства необхідно вивчати характер дії економічних законів, виявляти закономірності і тенденції економічних явищ і процесів у конкретних умовах підприємства, здійснювати контроль за виконанням планів і управлінських рішень, за економічним використанням ресурсів, проводити пошук резервів підвищення ефективності виробництва на основі вивчення передового досвіду і досягнень науки і практики, а також оцінювати результати діяльності підприємства по виконанню планів, досягнутому рівню розвитку економіки, використанню наявних можливостей.

Підбиваючи підсумок розгляду сутності оцінки фінансового стану підприємства, слід підкреслити, що необхідність та значення такої оцінки зумовлені потребою систематичного аналізу та вдосконалення роботи за ринкових відносин, переходу до самоокупності, самофінансування, потребою в поліпшенні використання фінансових ресурсів, а також пошуком у цій царині резервів зміцнення фінансової стабільності підприємства.

Перелік посилань

1. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. - М.: Финансы и статистика, 2005

2. Ковалева А. М. Финансы в управлении предприятием. - М.: Финансы и статистика, 2000
3. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. Учеб. пособие. - Минск; М.: ИП «Экоперспектива», 1998.
4. Теория и практика антикризисного управления: Учебник для вузов/ Г.З. Базаров, С.Г. Беляев, Л.П. Белых и др.; Под ред. С.Г. Беляева и В.И. Кошкина. – М.: Закон и право, ЮНИТИ, 2005
5. Руководство по кредитному менеджменту: Пер. с англ. / Под ред. Б. Эдвардса. – М.: ИНФРА-М, 1996.

Бойчук Н.Я.

ст. преподаватель ФММ НТУУ «КПИ»

Шевчук О.А.

студентка ФММ НТУУ «КПИ»

АНАЛИЗ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

В данной статье рассмотрено финансовое состояние и его роль в эффективности хозяйственной деятельности предприятия, особенности подходов к прогнозированию финансового состояния предприятия.

Ключевые слова: финансовое состояние предприятия, анализ финансового состояния, методы финансового анализа, прибыльность, ликвидность, рентабельность.

Boychuk N.Y., Shevchuk O.A.

THE ANALYSIS OF THE FINANCIAL STATE OF ENTERPRISE

In this article is considered financial consisting and his role of efficiency of economic activity of enterprise feature of going near prognostication of the financial state of enterprise.

Keywords: financial state of enterprise, analysis of the financial state, methods of financial analysis, profitability, liquidity, profitability.

Кириченко С.О.

ст. викладач НТУУ «КПИ»

Хваль Ю.О.

студентка ФММ НТУУ «КПИ»

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ У РОЗРІЗІ ВПРОВАДЖЕННЯ ВЛАСНИХ ТОРГОВИХ МАРОК КОМПАНІЇ

У даній статті надано характеристику ринку торгової діяльності в Україні, визначено вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на зростання компанії, розглянуто основні напрямки стратегії розвитку торговельного